

Liza Marklund (Zweden, 1962) is een van Zwedens meest geliefde en populaire misdaadschrijvers. De serie over Anika Bengtzon is wereldwijd een groot succes: van haar boeken zijn meer dan 23 miljoen exemplaren verkocht in meer dan 40 talen. Haar werk is bekroond met verschillende literaire prijzen.

Naast haar schrijfwerk is Liza Marklund mede-eigenaar van de op twee na grootste uitgeverij van Zweden, Piratförlaget, en heeft ze gewerkt als journalist en als goodwill-ambassadeur voor Unicef.

Boeken van Liza Marklund

Springstof

Paradijs

Prime time

De rode wolf

Ondergedoken (met Mia Eriksson)

Asiel: een westerse balling in de Verenigde Staten

(met Mia Eriksson)

Er is een speciale plek in de hel voor vrouwen die elkaar

niet helpen (met Lotta Snickare)

Het testament van Nobel

Levenslang

Een plek onder de zon

Teken van leven

Nora's verdwijning

IJzer en bloed

Liza Marklund

Studio Zes

Uit het Zweeds vertaald
door Ina Sassen

DE GEUS

Veertiende, gewijzigde druk

Oorspronkelijke titel *Studio Zes*, verschenen bij Orduplaget

Oorspronkelijke tekst © Liza Marklund, 1999

Published by agreement with Nordin Agency, Stockholm, Sweden

Eerste Nederlandstalige uitgave © Ina Sassen en

De Geus BV, 2001

Deze editie © De Geus BV, 2022

Omslagontwerp Studio Blikgoed

Omslagillustratie © DEEPOPOL by plainpicture/

Vyacheslav Chistyakov, plainpicture/Uwe Arens

ISBN 978 90 445 4749 8

NUR 331

Voordat u begint te lezen

Dit boek, *Studio Zes*, speelt zich een kleine acht jaar eerder af dan de gebeurtenissen in mijn roman *Springstof*.

Studio Zes is chronologisch gezien het eerste boek in de serie over misdaadverslaggeefster Annika Bengtzon. We ontmoeten de jonge Annika op het moment dat ze een tijdelijke aanstelling heeft gekregen bij de krant *Kvällspressen*.

Ik wens u veel spannend leesplezier.

Hälleforsnäs, juli 1999

Liza Marklund

Proloog

Het eerste wat ze zag was het slijpe dat in een struik hing. Het bewoog nauwelijks merkbaar in de wind, stak zalmroze af tegen het dampende groen. Haar primaire reactie was woede. Die jeugd van tegenwoordig had ook nergens meer respect voor. Zelfs de doden werden niet met rust gelaten.

Terwijl de hond langs de ijzeren omheining liep te snuffelen, verzonk ze in gepeins over het verval van de samenleving. Toen ze het dier gevolgd was langs de zuidzijde van de begraafplaats en achter een bosje vandaan kwam, zag ze het been. Haar verontwaardiging werd intenser, hoe durfden ze! Ze zag ze altijd wel als ze 's avonds over de trottoirs flaneerden, licht gekleed, luide stemmen, uitdagend tegenover de kerels. Dat het warm was, was geen excuus.

De hond liet een keutel vallen in het gras bij het hek. Ze wendde haar blik af en deed of ze het niet gezien had. Niemand was buiten op dit uur. Waarom dan huichelen met het zakje?

'Kom, Jesper,' lokte ze de hond. Ze trok hem in de richting van de ren aan de oostzijde van het park. 'Kom, jochie, harten-diefje van me ...'

Toen ze van de omheining wegliep, keek ze over haar schouder. Het been was niet langer te zien, het werd aan het zicht onttrokken door het dichte gebladerte van het park.

Het zou vandaag weer net zo warm worden, dat voelde ze nu al. Ofschoon de zon nog maar nauwelijks op was, gutste het

zweet alweer van haar voorhoofd. Ze hijgde toen ze de heuvel opliep. De hond trok aan de riem. Zijn tong hing al uit zijn bek en raakte bijna het gras.

Hoe kon iemand gaan liggen slapen op een kerkhof, op de rustplaats van de doden? Was dat het doel van het feminisme, dat je je maar onverantwoord en respectloos kon gedragen?

Ze was nog steeds verontwaardigd. De steile helling maakte haar humeur er niet beter op.

Eigenlijk moet ik die hond wegdoen, dacht ze, maar ze kreeg onmiddellijk een slecht geweten. Ter compensatie van haar kwalijke gedachten boog ze zich om de riem los te maken. Ze nam de hond in haar armen, maar het dier wurmde zich los en stooft weg, achter een eekhoorn aan. Ze zuchtte. Het had helemaal geen zin zich druk te maken.

Met nog eens een zucht zonk ze neer op een bankje, Jesper joeg ondertussen de eekhoorn op de vlucht. Na een poosje was de hond volkomen uitgeput. Hij posteerde blaffend onder de naaldboom waarin het knaagdiertje zich verstopt had. De vrouw bleef op het bankje zitten tot ze zag dat de hond er genoeg van had. Toen ze ging staan merkte ze dat de stof van haar jurk tegen haar rug plakte. Ze geneerde zich bij de gedachte aan de donkere vlekken langs haar ruggengraat.

‘Jesper, jochie, hartendiefje van me, lief klein hondje ...’

Zodra de kortpotige bulterriër in de gaten kreeg dat ze met een plastic zak met hondensnoepjes zwaaide, zette hij koers naar haar. Zijn tong slingerde heen en weer, het leek wel alsof hij lachte.

‘Ja, dit wil je wel hebben, hè, dat begrijp ik wel hoor, vriendje van me ...’

Ze gaf de hond alles wat er in de zak zat en maakte van de gelegenheid gebruik de riem weer vast te maken. Het was tijd om terug te gaan. Jesper was aan zijn trekken gekomen, nu was

het haar beurt: koffie met een koffiebroodje.

De hond wilde helemaal niet naar huis. Hij had de eekhoorn weer in het vizier gekregen, en gesterkt door het lekkers was hij er klaar voor om opnieuw op jacht te gaan. Hij protesteerde luid en maakte wilde bewegingen.

‘Toe nou!’ zei ze op zeurderige toon. ‘Ik wil niet langer wandelen.’

Ze maakten een omweg omdat ze geen zin had via de steil aflopende grashellingen te gaan. Naar boven ging wel, maar bij het afdalen kreeg ze altijd last van haar knieën.

Ze bevond zich schuin boven de noordoostelijke hoek van de begraafplaats toen ze het lichaam zag. Het lag ingebed in het verwilderde groen, wellustig uitgestrekt achter een vernielde granieten steen. Een fragment van de davidster lag vlak bij het hoofd. Toen pas kwam de angst. Het lichaam was naakt, bovendien veel te stil en veel te wit. De hond rukte zich los en stooft naar de omheining, de riem danste als een kwaaië slang achter hem aan.

‘Jesper!’

Hij kon zich tussen twee spijlen door wurmen en rende naar de dode vrouw.

‘Jesper, kom hier!’

Ze riep zo hard ze durfde, ze wilde de omwonenden natuurlijk niet wakker maken. Met deze hitte sliepen veel mensen met de ramen open, de stenen huizen in de binnenstad koelden niet voldoende af tijdens de korte nachten. Ze graaide koortsachtig in de plastic zak, maar alle snoepjes waren op.

De bulterriër bleef naast de dode vrouw staan en bekeek haar aandachtig. Vervolgens begon hij te snuffelen, eerst voorzichtig, daarna met toenemend enthousiasme. Toen hij bij haar geslachtsorgaan kwam, kon ze zich niet langer inhouden.

‘JESPER! Nu kom je hier!’

De hond keek op, maar maakte geen aanstalten te gehoorzamen. In plaats daarvan liep hij naar het hoofd van de vrouw. Hij begon aan de handen te snuffelen die naast het gezicht lagen. Tot haar ontzetting zag ze hoe de hond op de vingers van de vrouw begon te kauwen. Ze voelde zich steeds onpasselijker worden en greep de zwarte ijzeren spijlen beet. Voorzichtig bewoog ze zich naar links, boog zich en keek tussen de grafstenen door. Op twee meter afstand lag de vrouw haar aan te staren. Haar ogen waren licht, star en koud en ook een beetje troebel. Ze kreeg het merkwaardige gevoel dat de geluiden om haar heen verstomden, een zoemtoon weerklonk in haar linkeroor.

Ik moet dat beest hier weg zien te krijgen, dacht ze, en: ik mag niet vertellen dat Jesper aan haar geknabbeld heeft.

Ze ging op haar knieën liggen en stak haar hand zo ver ze kon door het hek. Haar gespreide vingers wezen precies naar de dode ogen. Haar dikke bovenarm dreigde tussen de spijlen te blijven steken, maar ze kon net bij de lus van de leren riem. De hond jankte toen ze eraan trok. Hij wilde zijn buit niet loslaten, het lichaam zat vast in zijn de bek en verschoof een stukje.

‘Stomme rothond!’

Al keffend sloeg hij met een bons tegen het ijzeren hek. Met trillende handen duwde ze het beest tussen de spijlen door. Ze droeg hem zoals ze nog nooit eerder gedaan had, met beide handen stevig om zijn buik geklemd, en haastte zich naar de lager gelegen straat. Ze gleed uit over het gras en verrekte haar lies.

Pas toen ze de deur van haar flat achter zich op slot had gedaan en de reepjes in de bek van de hond zag, moest ze overgeven.

DEEL I

Juli

Zeventien jaar, vier maanden en zestien dagen

Ik dacht dat de liefde alleen voor anderen was, voor hen die gezien worden en meetellen. Mijn vergissing zingt in mij, een jubeling van geluk. Hij wil mij.

De roes, de eerste aanraking, zijn haar dat voor zijn ogen viel toen hij mij aankeek, nerveus, helemaal niet stoer. Glashelder: de wind, het licht, het alomvattende gevoel van volmaaktheid, het trottoir, de hete muur van het huis.

Ik kreeg degene die ik hebben wilde.

Hij is het middelpunt. De andere meisjes glimlachen en flirten, maar ik ben niet jaloers. Ik vertrouw hem. Ik weet dat hij van mij is. Kijk naar hem vanaf de andere kant van de kamer, blond haar dat fonkelt, zijn beweging wanneer hij het naar achteren strijkt, sterke hand, mijn hand. Mijn borst wordt ineengedrukt, een band van geluk, ik ben ademloos, krijg tranen in mijn ogen. Het licht hecht zich aan hem, maakt hem sterk en compleet. Hij zegt dat hij niet zonder mij kan.

De kwetsbaarheid ligt vlak onder zijn gladde huid. Ik lig op zijn arm en hij strijkt zijn vinger langs mijn gezicht.

*Laat mij nooit in de steek,
zegt hij,
ik kan niet leven zonder jou.*

En ik beloof het.

Zaterdag 28 juli

‘Er ligt een dood meisje in het Kronobergspark.’

De stem klonk ademloos, het rollen van de tong verraadde een regelmatige inname van amfetamine. Annika Bengtzon liet haar blik van het beeldscherm glijden en probeerde op de tast een pen te vinden tussen de rommel op haar bureau.

‘Hoe weet je dat?’ vroeg ze, al te sceptisch.

‘Omdat ik er godverdomme naast sta!’

De stem schoot in een falset, Annika hield de hoorn een eindje verder van haar hoofd.

‘Dood, hoezo dood?’ zei ze en ze hoorde zelf hoe idioot het klonk.

‘Ja, zo dood als een pier! Jezus, hoe dood kan een mens zijn?’

Annika keek onzeker de redactie rond. De Spijker, de chef-nieuwsdienst, zat aan zijn bureau te bellen; achter het bureau tegenover haar wuifde Anne Snapphane zich koelte toe met een schrijfblok; Foto-Pelle stond op de fotoredactie, hij zette zijn Mac aan.

‘Oké,’ zei ze, vond een balpen in een lege koffiebeker, griste een oud bulletin van TT, het persbureau van de kranten, naar zich toe en begon op de achterkant aantekeningen te maken.

‘In het Kronobergspark zei je; waar?’

‘Achter een grafsteen.’

‘Grafsteen?’

De man in de hoorn begon te huilen. Annika zei niets en

wachtte een paar seconden. Ze wist niet wat ze ermee aan moest. De tiptelefoon, die officieel de Hotline heette maar intern altijd Koude Rillingen werd genoemd, werd voor het merendeel gedomineerd door grappenmakers en gekken. Dit was een goede kandidaat voor de laatstgenoemde groep.

‘Hallo...?’ zei Annika voorzichtig.

De man snoot zijn neus, zuchtte een paar keer diep en begon te vertellen. Anne Snapphane zat vanaf de overkant toe te kijken.

‘Dat je niet gek wordt van het beantwoorden van die telefoon,’ zei ze toen Annika neergelegd had. Annika reageerde niet en maakte nog wat aantekeningen op het bulletin.

Anne Snapphane stond op. ‘Ik moet nóg een ijsje, anders ga ik dood. Wil jij iets hebben van de cafetaria?’ vroeg ze.

‘Ik moet eerst iets checken,’ zei Annika. Ze pakte de hoorn beet en koos het rechtstreekse nummer van de alarmcentrale. Het klopte. Vier minuten eerder was er een melding binnengekomen van een sterfgeval vlak bij de Kronobergsgatan.

Annika ging staan en liep naar de nieuwsredactie met het TT-bulletin in de hand. De Spijker zat nog steeds te bellen, hij had zijn voeten op zijn bureau gelegd. Annika ging vlak voor hem staan en keek hem indringend aan. De chef-nieuwsdienst keek geïrriteerd op, Annika zwaaide met de computeruitdraai.

‘Vermoedelijk moord, jong meisje,’ zei ze.

De Spijker maakte een einde aan zijn gesprek door de hoorn onmiddellijk neer te leggen en liet zijn voeten op de grond glijden.

‘Is het binnengekomen via TT?’ vroeg hij terwijl hij op zijn beeldscherm een venster dichtklikte.

‘Nee, Koude Rillingen.’

‘Bevestigd?’

‘De alarmcentrale heeft er in ieder geval een melding van gekregen.’

De Spijker keek de redactie rond.

‘Oké,’ zei hij. ‘Wie is binnen?’

Annika deed een poging.

‘Het is mijn tip,’ zei ze.

‘Berit!’ schreeuwde de Spijker. Hij ging staan. ‘De zomermoord van het jaar!’

Berit Hamrin, een van de oudere verslaggeefsters van de krant, pakte haar handtas en kwam naar de nieuwsredactie lopen.

‘Waar is Carl Wennergren? Werkt hij vandaag?’

‘Nee, hij is vrij, hij doet mee aan de Gotland Zeilrace,’ zei Annika. ‘Het is mijn tip, ik heb het telefoontje aangenomen.’

‘Pelle, foto!’ schreeuwde de Spijker naar de fotoredactie.

De fotoredacteur stak zijn duim in de lucht.

‘Bertil Strand,’ riep hij.

‘Oké,’ zei de nieuwschef, en hij draaide zich om naar Annika. ‘Wat hebben we?’

Annika keek in haar slordige aantekeningen en merkte plotseling hoe nerveus ze was.

‘Een dode vrouw achter een grafsteen op de joodse begraafplaats in het Kronobergspark in Kungsholmen.’

‘Dat hoeft toch zeker geen moord te zijn, wel?’

‘Ze is naakt en gewurgd.’

De Spijker keek Annika onderzoekend aan.

‘En je wilt dit zelf doen?’

Annika slikte en knikte, de chef-nieuwsdienst ging weer zitten en haalde een schrijfblok tevoorschijn.

‘Oké,’ zei hij. ‘Je mag ernaartoe met Berit en Bertil. Zorg ervoor dat er goede foto’s komen, de rest van de gegevens krijgen we later wel, maar de foto moet in één keer goed zijn.’

De fotograaf kwam de nieuwsredactie binnenlopen, hij was bezig de rugzak waarin hij zijn uitrusting vervoerde om zijn schouders te wurmen.

‘Waar is het?’ vroeg hij. Hij richtte zijn vraag tot de Spijker.

De nieuwschef nam de hoorn van de haak.

‘De Kronobergsgevangenis?’ vroeg hij.

Annika probeerde te ontdekken waar haar tas was. ‘Het park,’ zei ze. ‘Het Kronobergspark. De joodse begraafplaats.’

‘Check wel even of het geen familieruzie is,’ zei de Spijker, waarna hij een nummer in Londen intoetste.

Berit en Bertil Strand waren al op weg naar de lift, maar Annika bleef staan.

‘Wat bedoel je daarmee?’ vroeg ze.

‘Precies wat ik zeg. We wroeten niet in interne familievetes.’

De chef-nieuwsdienst draaide haar demonstratief zijn rug toe. Annika merkte dat ze kwaad werd, het gevoel bereikte met een klap haar hersenen.

‘Dat meisje is daar verdorie toch niet minder dood om,’ zei ze.

De Spijker kreeg contact en Annika begreep dat de discussie afgelopen was. Toen ze opkeek zag ze dat Berit en Bertil Strand al in het trappenhuis verdwenen waren. Ze liep snel naar haar werkplek, viste haar tas op die onder het ladeblok gegleden was en rende achter haar collega’s aan. De lift was al beneden, ze nam de trap, shit, shit, waarom had ze toch altijd zo’n grote mond? Nu liep ze bijna haar eerste grote verhaal mis omdat ze zo nodig de chef-nieuwsdienst op zijn nummer moest zetten.

‘Stomme trut,’ zei ze zachtjes tegen zichzelf.

Bij de ingang van de parkeergarage haalde ze de verslaggeefster en de fotograaf in.

‘We werken gewoon samen, totdat we op een punt komen dat we moeten opsplitsen,’ zei Berit. Onder het lopen maakte ze aantekeningen op een blocnote. ‘Trouwens, ik ben Berit

Hamrin, ik geloof dat we nog niet aan elkaar voorgesteld zijn,' zei ze glimlachend.

Annika schudde haar oudere collega de hand, daarna gingen ze gauw in de Saab van Bertil Strand zitten, Annika achterin, Berit voorin.

'Sla niet zo met die deur,' zei Bertil Strand afkeurend tegen Annika. Hij keek haar over zijn schouder aan. 'Je kunt de lak beschadigen.'

Mijn hemel, dacht Annika.

'O, sorry,' zei ze.

De fotografen mochten de reportagewagens van de krant als dienstauto gebruiken en praktisch allemaal namen ze de verzorging van hun auto enorm serieus. Misschien komt dat wel omdat alle fotografen, zonder uitzondering, mannen zijn, dacht Annika. Hoewel ze nog maar zeven weken bij de *Kvällspressen* werkte, was ze zich al bewust geworden van de heiligheid van de fotografenauto's. Diverse malen waren interviews die ze gepland had uitgesteld omdat de fotografen het druk hadden in de een of andere autowasstraat. Aan de andere kant maakte dat duidelijk hoe hoog haar artikelen ingeschat werden.

'Ik geloof dat we het beste via een omweg naar het park kunnen rijden,' zei Berit toen de auto snelheid maakte op de kruising met de Rålambsvägen. 'We moeten het Fridhemsplein zien te omzeilen.' Bertil Strand gaf gas en kon nog net door het oranje licht rijden; daarna bleef hij de Gjörwellsgatan in noordoostelijke richting volgen.

'Kun je iets vertellen over de informatie die je van de tipgever gekregen hebt?' vroeg Berit. Ze was met haar rug naar de deur gaan zitten zodat ze naar achteren kon kijken.

Annika haalde het verkreukelde bulletin tevoorschijn.

'Nou, er ligt dus een lijk van een jong meisje achter een graf-

steen in het Kronobergspark. Naakt en waarschijnlijk gewurgd.’

‘Wie belde er?’

‘Een junk. Toen z’n maat bij de omheining stond te plassen, zag hij haar tussen de spijlen door liggen.’

‘Waarom dachten ze dat ze gewurgd was?’

Annika draaide het stuk papier een kwartslag en las iets op wat ze er overdwars had opgeschreven.

‘Er was geen bloed te zien, haar ogen waren wijd opengeperd en ze had verwondingen aan haar hals.’

‘Dat hoeft natuurlijk niet te betekenen dat ze gewurgd is, of zelfs maar vermoord,’ zei Berit en draaide zich weer om.

Annika gaf geen antwoord. Ze keek door de getinte ruiten van de Saab naar buiten en zag de zonzonbidders in het Råambshovspark uit haar blikveld glijden. Voor haar spreidde de glinsterende spiegel van de Riddarfjärden zich uit. Ondanks de coating op het glas moest ze haar ogen dichtknijpen. Twee windsurfers probeerden Långholmen te bereiken, maar het leek hen niet bijzonder goed af te gaan, er was bijna geen wind.

‘Wat hebben we toch een mooie zomer gehad,’ zei Bertil Strand toen hij de Polhemsgatan indraaide. ‘Dat hadden we niet durven dromen, na al die regen dit voorjaar.’

‘Ja, ik heb geluk gehad,’ zei Berit. ‘Ik heb mijn vier weken er net op zitten. Elke dag zon. Naast die gebouwen achter de brandweerkazerne kun je parkeren.’

De Saab reed langs de laatste huizenblokken van de Bergsgatan. Nog voordat Bertil Strand vaart minderde, had Berit de veiligheidsriem al losgemaakt, en ze was uitgestapt voordat hij ook maar met inparkeren begonnen was. Annika haastte zich achter haar aan en hapte naar lucht toen de hitte haar in het gezicht sloeg.

Terwijl Bertil Strand de auto parkeerde, liepen Berit en Annika naar het park. De strook asfalt was smal en werd begrensd

door een muurtje. Ze passeerden een rood bakstenen gebouw uit de jaren vijftig.

‘Een eindje verderop is een trap,’ zei Berit. Ze was nu al buiten adem.

Na zes traptreden stonden ze in het eigenlijke park. Ze zetten het op een rennen en volgden een geasfalteerd wandelpad dat naar een ambitieuze speeltuin leidde.

Aan hun rechterhand bevonden zich verscheidene barakachtige gebouwtjes, Annika las de tekst op het bord in het voorbijgaan: ‘Gemeentelijke speeltuinactiviteiten.’ Er waren een zandbak, bankjes, picknicktafels, klimrekken, glijbanen, schommels en ander materiaal waar kinderen mee konden spelen of waar ze op konden klimmen. Ze zag een stuk of vier moeders met kinderen in de speeltuin, het zag ernaar uit dat ze op het punt stonden weg te gaan. In de verte waren twee geüniformeerde politieagenten met een vijfde moeder in gesprek.

‘Ik geloof dat de begraafplaats een eindje verderop ligt, meer in de buurt van de Sankt Göransgatan,’ zei Berit.

‘Wat weet je de weg goed,’ zei Annika. ‘Woon je hier?’

‘Nee,’ zei Berit. ‘Dit is niet de eerste moord in dit park.’

Annika zag dat de politieagenten ieder een rol blauw-wit plastic lint vasthielden. Ze waren dus bezig de speeltuin te ont-ruimen en hem af te zetten voor het publiek.

‘We zijn er aardig snel bij,’ mompelde ze.

Ze sloegen rechtsaf, volgden een wandelpad en kwamen uit op een heuveltop.

‘Naar links, naar beneden,’ zei Berit.

Annika rende voorop. Ze stak twee wandelpaden over, en daar was het. Een rij zwarte davidsterren tekende zich af tegen het groen.

‘Ik zie het,’ riep ze achterom en zag uit haar ooghoek dat Bertil Strand Berit bijna ingehaald had.